

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Gdańsku

LGD. 410.001.011.2016

P/16/001

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Gdańsku

ul. Wały Jagiellońskie 36, 80-853 Gdańsk

T +48 58 768 36 00, F +48 58 768 36 05

lgd@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/16/001 – Wykonanie budżetu państwa w 2015 r. (w części 15/04 Sąd Apelacyjny w Gdańsku, realizowanej przez dysponenta III stopnia – Sąd Okręgowy w Słupsku)
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku
Kontrolerzy	- Iwona Miklikowska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 98893 z dnia 27.01.2016 r. , - Dariusz Jurczuk, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr 98905 z dnia 09.02.2016 r., - Piotr Lewandowski, doradca techniczny, legitymacja służbowa nr 16728, - Andrzej Kaczyński, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 98914 z dnia 19.02.2016 r., - Mariusz Syrek, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 98919 z dnia 16.03.2016 r.
	(dowód: akta kontroli str. 1-2, 120-121, 324-325, 736-737)
Jednostka kontrolowana	Sąd Okręgowy w Słupsku ul. Ludwika Zamenhofs 7, 76-200 Słupsk (dalej „Sąd”).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Krystyna Koska, Dyrektor Sądu. (dowód: akta kontroli str.5-6)

II. Wprowadzenie

Celem kontroli była ocena wykonania ustawy budżetowej na rok 2015 w części 15/04 – Sąd Apelacyjny w Gdańsku, w zakresie realizowanym przez dysponenta III stopnia – Sąd Okręgowy w Słupsku.

Sąd realizował, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi – zadania, o których mowa w art. 1 § 2 i 3 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. prawo o ustroju sądów powszechnych¹, tj. sprawował wymiar sprawiedliwości oraz wykonywał inne zadania z zakresu ochrony prawnej, powierzone w drodze ustaw.

Zakres kontroli obejmował:

- analizę porównawczą danych ujętych w rocznym sprawozdaniu budżetowym Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych,
- wykonanie wydatków budżetu państwa, w tym efekty uzyskane w wyniku realizacji wydatków,
- prawidłowość sporządzenia rocznych sprawozdań budżetowych za rok 2015 oraz sprawozdań za IV kwartał 2015 r. w zakresie operacji finansowych.

¹ Dz. U. z 2015 r., poz. 133 ze zm.

Zrealizowane w 2015 r. dochody wyniosły 4.067,5 tys. zł, a wydatki – 23.920,7 tys. zł. Nie ponoszono wydatków z budżetu środków europejskich.

III. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena i jej
uzasadnienie

Najwyższa Izba Kontroli ocenia² pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2015 r. w części 15/04 – Sąd Apelacyjny w Gdańsku, w zakresie realizowanym przez dysponenta III stopnia – Sąd Okręgowy w Słupsku.

W wyniku kontroli 7,8% zrealizowanych wydatków budżetu państwa stwierdzono, że zostały one poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi określonych w ustawie o finansach publicznych i aktach wykonawczych. Nie stwierdzono niecelowego i niegospodarnego wydatkowania środków publicznych.

Pozytywną ocenę uzasadnia także fakt, że w rezultacie wydatkowania środków osiągnięto cele prowadzonej działalności zaplanowane w układzie zadaniowym wydatków.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie zaopiniowała roczne oraz kwartalne sprawozdania za 2015 r. sporządzone przez Sąd.

Sprawozdania te zostały sporządzone prawidłowo, na podstawie danych wynikających z ewidencji księgowej i przekazują prawdziwy obraz dochodów, wydatków, a także należności i zobowiązań 2015 r.

Sprawozdania zostały sporządzone terminowo, stosownie do przepisów rozporządzeń Ministra Finansów w sprawie: sprawozdawczości budżetowej³, sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych⁴, a także sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym⁵.

IV. Wyniki kontroli

1. Dochody budżetowe.

Opis stanu
faktycznego

W 2015 r. dochody budżetowe⁶ wynosiły 4.067,5 tys. zł⁷, co stanowiło 176,4% planu (2.306,0 tys. zł) oraz 159,6% dochodów zrealizowanych w 2014 r. (2.549,4 tys. zł). Ich głównym źródłem były wpływy z różnych opłat (§ 0690) – 3.553,2 tys. zł oraz grzywien i innych kar pieniężnych od osób fizycznych (§ 0570) – 496,5 tys. zł, stanowiące odpowiednio 87,4% i 12,2% ogółu dochodów. Największe kwotowe przekroczenie planu dochodów nastąpiło w § 069 – w którym założono dochody na poziomie 2.134,0 tys. zł (zrealizowano 166,5 % planu), a także w § 057, w którym zrealizowano 496,5 tys. zł na planowane 150,0 tys. zł (tj. 331% planu). Tak znaczny wzrost wykonania dochodów w 2015 r. w stosunku do planu i wykonania roku ubiegłego wynikał z faktu ujmowania od lipca 2015 r., również dochodów budżetowych Sądów

² W kontroli wykonania budżetu państwa w 2015 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej ani dla negatywnej stosuje się ocenę opisową.

³ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2014 r., poz. 119 ze zm.).

⁴ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz. U. z 2014 r., poz. 1773).

⁵ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym (Dz. U. Nr 298, poz. 1766).

⁶ Zgodnie z założeniami przyjętymi do kontroli wykonania budżetu państwa w 2015 r., kontrola dochodów budżetowych w części 15 – Sprawiedliwość została ograniczona do przeprowadzenia analizy porównawczej danych ujętych w rocznym sprawozdaniu budżetowym Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego.

⁷ W dziale 755 Sprawiedliwość, rozdziale 75502 Jednostki sądownictwa powszechnego

Rejonowych: w Bytowie i Miastku⁸, których m.in. obsługę finansowo-księgową przejął Sąd. Plan dochodów budżetowych Sądu na 2015 r., pomimo zmian organizacyjnych, nie został zwiększony przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku. Uzyskane kwoty dochodów w całości przekazano na centralny rachunek bieżący budżetu państwa.

Należności pozostałe do zapłaty na koniec 2015 r. wynosiły 1.777,7 tys. zł, w tym zaległości netto – 1.762,1 tys. zł. W porównaniu do stanu na koniec roku poprzedniego wzrosły odpowiednio o 86,2% (954,5 tys. zł) i o 85,6% (949,6 tys. zł).

(dowód akta kontroli str.67-69, 71-74)

Dyrektor Sądu wyjaśniła, że należności pozostałe do zapłaty wykazane w sprawozdaniu Rb-27 obejmują należności Sądu oraz sądów funkcjonalnych, tj. Sądu Rejonowego w Miastku i Bytowie (łącznie 1.015,1 tys. zł, w tym zaległości netto w wysokości 1.008,1 tys. zł). Należności Sądu w 2015 r. wynosiły więc 762,6 tys. zł (w tym zaległości netto 754,1 tys. zł). W stosunku do 2014 r. kwota należności zmniejszyła się o 191,8 tys. zł tj. o 20,1 % (analogicznie kwota zaległości netto o 195,5 tys. zł, tj. o 20,6%). Na zmniejszenie zaległości w 2015 r. wpływ miały podejmowane przez Sąd czynności kontrolno-naprawcze.

(dowód: akta kontroli str.123-125)

2. Wydatki budżetowe

2.1 Wydatki budżetu państwa

Opis stanu
faktycznego

2.1.1. Wydatki ujęte w planie finansowym Sądu (23.026,0 tys. zł⁹) zostały w trakcie roku zwiększone 64 decyzjami Dyrektora Sądu Apelacyjnego w Gdańsku o 961,6 tys. zł do kwoty 23.987,6 tys. zł (tj. o 4,2%).

Sąd nie otrzymał środków z rezerwy ogólnej budżetu państwa oraz z rezerw celowych.

(dowód: akta kontroli str. 93-96, 195-197, 327-330)

2.1.2. Wydatki Sądu w 2015 r. wyniosły ogółem 23.920,7 tys. zł, tj. 99,7% planu po zmianach (23.987,6 tys. zł). W porównaniu do 2014 r., wydatki były niższe o 1.036,6 tys. zł, tj. o 4,1%, głównie z powodu zmniejszenia wydatków z tytułu wynagrodzeń i pochodnych, w związku ze zmianą od 1 stycznia 2015 r. struktury organizacyjnej Sądu, w tym zmniejszeniem wielkości zatrudnienia o 78 etatów¹⁰. Zmniejszeniu uległy również wydatki na zakupy remontowe i roboty remontowo-konserwatorskie obiektów zabytkowych (sklasyfikowane w §4270 i §4340) z 1.806,6 tys. zł do 555,4 tys. zł. Na dokończenie remontu budynków Sądu wydatkowano w 2015 r. kwotę 22,4 tys. zł (w 2014 r. - 1.210,4 tys. zł). Niższe wydatki w 2015 r. (544,1 tys. zł) niż w 2014 r. (978,2 tys. zł) odnotowano również w §4210, co wiązało się głównie z poniesieniem w 2014 r. wydatków związanych z wymianą mebli w wyremontowanych pomieszczeniach sekretariatów wydziałów i oddziałów Sądu oraz wymianą sprzętu komputerowego i oprogramowania.

Wydatki bieżące jednostek budżetowych stanowiły 87,7% wydatków ogółem (w 2014 r. – 90,7%), wydatki majątkowe stanowiły 5,7% (w 2014 r. – 4,4%), a wydatki na świadczenia na rzecz osób fizycznych stanowiły 6,5% (w 2014 r. – 4,9%).

(dowód: akta kontroli str. 93-96, 195-197, 327-330, 331-359)

⁸ Sady te do 30 czerwca 2015 r. były wydziałami zamiejscowymi Sądów Rejonowych w Słupsku i Lęborku, a od 1 lipca 2015 r. zostały Sądami Rejonowymi w Miastku i Bytowie,

⁹ W tym w dziale 753 (obowiązkowe ubezpieczenia społeczne) rozdziale 75312 (uposażenia sędziów w stanie spoczynku oraz uposażenia rodzinne) – 5.525,0 tys. zł, w dziale 755 (wymiar sprawiedliwości) rozdziale 75502 (jednostki sądownictwa powszechnego) – 98.986,0 tys. zł, rozdziale 75595 (pozostała działalność) – 4.032,0 tys. zł, dziale 801 (oświata i wychowanie) rozdziale 80144 (inne formy kształcenia osobno niewymienione) – 1.607,0 tys. zł.

¹⁰ Z dniem 1 stycznia 2015 r. ze struktury organizacyjnej Sądu wyłączono Ośrodek Migracyjny Ksiąg Wieczystych.

Na wydatki bieżące jednostek budżetowych (20.986,5 tys. zł, tj. 99,7% planu po zmianach) składały się głównie wydatki na: wynagrodzenia i pochodne (15.487,3 tys. zł), koszty postępowania sądowego (1.232,1 tys. zł), pozostałe usługi (1.003,8 tys. zł - w tym usługi ochrony i sprzątania - 591,3 tys. zł), wynagrodzenia bezosobowe (846,5 tys. zł) oraz zakupy materiałów i wyposażenia oraz środków żywności (575,8 tys. zł)¹¹. Wydatki w tej grupie były niższe od wykonanych w 2014 r. (22.641,1 tys. zł) o 1.654,6 tys. zł, tj. o 7,3%.

(dowód: akta kontroli str. 331-359)

W 2015 r. przeciętne zatrudnienie w Sądzie w przeliczeniu na pełnozatrudnionych wynosiło 165,8 osób i było niższe od przeciętnego zatrudnienia w 2014 r. o 41,75 osób (przeciętna liczba zatrudnionych w przeliczeniu na pełne etaty wynosiła odpowiednio 162,5 i 202,8). Struktura zatrudnienia obejmowała: 107,9 osób nie objętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń (status 01 - urzędnicy i obsługa), 36,7 sędziów (status 09), 2,4 referendarzy sądowych (status 16), 10,3 asystentów sędziów (status 17), oraz 8,6 sądowych kuratorów zawodowych (status 05). Największe zmiany (wg przeciętnego zatrudnienia w przeliczeniu na pełnozatrudnionych) w stosunku do 2014 r. odnotowano w grupie urzędników i obsługi - zmniejszenie o 41,3 osób, referendarzy sądowych - zmniejszenie o 11,9 osób oraz sądowych kuratorów zawodowych - zwiększenie 6,9 osób.

(dowód: akta kontroli str.81-88, 97-99)

Dyrektor Sądu wyjaśniła, że zmniejszenie zatrudnienia w Sądzie w stosunku do 2014 r., było wynikiem zwalniania etatów w Ośrodku Migracyjnym Ksiąg Wieczystych Sądu Okręgowego w Słupsku. Zgodnie z Zarządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 26 listopada 2014 r., od dnia 01 lipca 2015 r. utworzono¹² w obszarze właściwości Sądu dwa sądy funkcjonalne: Sąd Rejonowy w Bytowie i Sąd Rejonowy w Miastku, co spowodowało, że stan zatrudnienia na dzień 31.12.2015 r. uległ zwiększeniu, np. w grupie sądowych kuratorów zawodowych.

(dowód: akta kontroli str.271-275)

Wydatki na wynagrodzenia¹³ w 2015 r. wynosiły 12.042,6 tys. zł (100% planu po zmianach) i były o 5,5% niższe od poniesionych na ten cel w roku poprzednim (12.743,3 tys. zł). Dokonano ich na:

- wynagrodzenia zasadnicze z dodatkami - 11.541,1 tys. zł (95,8% wydatków poniesionych na wynagrodzenia),
- nagrody jubileuszowe - 216,5 tys. zł (1,8%),
- odprawy emerytalne - 95,5 tys. zł (0,8%),
- nagrody uznaniowe - 189,5 tys. zł (1,6%).

Dodatkowe wynagrodzenie roczne wypłacono w kwocie 1.000,13 tys. zł, tj. o 4% więcej niż w 2014 r.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie na jednego pełnozatrudnionego wynosiło 6.051,8 zł i było wyższe niż w 2014 r. (5.115,8 zł) o 18,3%. Największy wzrost nastąpił m.in. w grupie urzędników i pracowników obsługi (z 3.162,7 zł do 3.553,4 zł, tj. o 12,3%).

(dowód: akta kontroli str.81-96)

¹¹ Pozostałe wydatki w kwocie 1. 841, 0 tys. zł dotyczyły m.in.: zakupu usług remontowych (555,4 tys. zł), zakupu energii elektrycznej, ciepłej, gazu i wody (469,6 tys. zł).

¹² Na podstawie rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 listopada 2014 r. w sprawie utworzenia niektórych sądów rejonowych (Dz. U. poz. 1683).

¹³ Bez pochodnych od wynagrodzeń.

Dyrektor Sądu wyjaśniła, że wzrost średniego miesięcznego wynagrodzenia w grupie urzędników i pracowników obsługi w porównaniu do 2014 r. spowodowany był m.in. ustawową zmianą, od 01.02.2015 r., najniższego wynagrodzenia w grupie obsługi¹⁴ z kwoty 1.126 zł do kwoty 1.600 zł oraz przeniesieniem do innych sądów Apelacji Gdańskiej 59 etatów (ze średnim niskim wynagrodzeniem w wysokości 2.300 zł/etat) w związku z likwidacją Ośrodka Migracji Ksiąg Wieczystych, co spowodowało wzrost średniego, miesięcznego wynagrodzenia w grupie pozostałych urzędników.

(dowód: akta kontroli str. 271-276)

W planie finansowym wynikającym z ustawy budżetowej na 2015 r. na wynagrodzenia bezosobowe przeznaczono 733 tys. zł, z tego na wynagrodzenia bezosobowe limitowane zaplanowano 40 tys. zł, co stanowiło 100% planu na 2014 r. i było zgodne z limitem wynikającym z art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z realizacją ustawy budżetowej¹⁵. W trakcie roku budżetowego, decyzją Dyrektora Sądu Apelacyjnego w Gdańsku¹⁶, zwiększono plan finansowy Sądu w zakresie wynagrodzeń bezosobowych, limitowanych o kwotę 1 tys. zł, z przeznaczeniem na „wdrożenie projektu elektronicznego”. Wydatki w tej grupie wykonane zostały w wysokości 100%.

Plan wydatków po zmianach w § 4170 wyniósł 846 tys. zł, tj. został zwiększony o 113,8 tys. zł (o 15,5%). Było to spowodowane włączeniem do właściwości Sądu, sądów funkcjonalnych w Bytowie i Miastku oraz zwiększeniem wydatków na wynagrodzenia wypłacane w związku z prowadzonymi postępowaniami sądowymi (dla biegłych, tłumaczy przysięgłych oraz lekarzy sądowych). Wnioskowanie o dokonanie zmian w planie spowodowane było koniecznością dostosowania planu do potrzeb Sądu¹⁷.

W 2015 r. na wynagrodzenia bezosobowe wydatkowano 846,5 tys. zł, tj. 99,96% planu po zmianach.

W sprawozdaniu Rb-70 za 2015 r., w kolumnie 14 wykazano dane zgodne z listami wynagrodzeń w wartości brutto, równe kosztom z tego tytułu. W kolumnie 15 tego sprawozdania wykazano dane w wysokości wydatków wykonanych w 2015 r. z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego brutto za 2014 r.

W Sądzie nie zawierano w badanym okresie umów z Agencją Pracy Tymczasowej.

(dowód: akta kontroli str. 95-96, 101, 113-119, 271-275, 955)

Sąd wydatkował na świadczenia na rzecz osób fizycznych kwotę 1.559,4 tys. zł (99,7% planu po zmianach), tj. o 344,6 tys. zł (o 28,4%) więcej niż w 2014 r., głównie z powodu wypłat uposażeń sędziów w stanie spoczynku oraz uposażeń rodzinnych (wzrost o 162,4 tys. zł) oraz ryczałtów kuratorów społecznych (wzrost o 118,8 tys. zł).

Wydatki w tej grupie ekonomicznej przeznaczono na wydatki związane z postępowaniem sądowym (354,1 tys. zł), w tym m.in. zwrot kosztów przejazdu świadków, biegłych i ławników i rekompensaty pieniężne ławników (133,2 tys. zł), ryczałty kuratorów społecznych (119,0 tys. zł), a także na uposażenia sędziów w stanie spoczynku (882,4 tys. zł) i uposażenia rodzinne i dodatki (263,0 tys. zł) oraz refundacje zakupu okularów dla pracowników i odprawy pośmiertne (52,2 tys. zł).

(dowód: akta kontroli str. 360-372)

¹⁴ Załącznik nr 3 do rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie stanowisk i szczegółowych zasad wynagradzania urzędników i innych pracowników sądów i prokuratury oraz odbywania stażu urzędniczego (Dz.U. 2015 r. poz. 54, ze zm.)

¹⁵ Dz. U. poz. 1877, ze zm.

¹⁶ Nr D.0301.4.9.2015 z 19.03.2015 r.

¹⁷ W II półroczu 2015 r. wnioski jak i decyzje dot. zmian w planie w § 4170 były łączne dla Sądu jak i sądów funkcjonalnych, nie ma możliwości wyodrębnienia poszczególnych decyzji tylko dla Sądu

Wydatki majątkowe Sądu w 2015 r. (1.374,8 tys. zł, tj. 99,8% planu po zmianach) były wyższe od wykonanych w 2014 r. o 273,5 tys. zł (tj. o 24,8%). Na wydatki majątkowe w roku 2015 złożyły się m.in. zakupy informatyczne (913,1 tys. zł), urządzenia audio-video (63,6 tys. zł), centrala telefoniczna (8,7 tys. zł), systemy klimatyzacji, systemy klimatyzatorów, sprężarka do układu klimatyzacji (389,4 tys. zł).

(dowód: akta kontroli str. 360-372)

Zobowiązania Sądu, wynoszące na koniec 2015 r. – 1.361,3 tys. zł, w porównaniu do stanu na koniec 2014 r. uległy zwiększeniu o 36,1 tys. zł (o 2,7%). Składały się na nie zobowiązania z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego (1.022,0 tys. zł), z tytułu dostaw i usług, niezbędnych do zapewnienia ciągłości działania jednostki – zakup energii (57,5 tys. zł) oraz dotyczące m.in. kosztów postępowań sądowych (90,7 tys. zł) i wynagrodzeń bezosobowych (33,5 tys. zł).

Na koniec 2015 r. w Sądzie nie wystąpiły zobowiązania wymagalne.

(dowód: akta kontroli str. 195-198)

2.1.3. Na podstawie badania wydatków w kwocie 1.854,5 zł tys. zł¹⁸ (bieżących - 1.058,8 tys. zł i majątkowych - 795,7 tys. zł), stanowiących 7,8% wydatków poniesionych przez Sąd w 2015 r. ustalono, że:

- wydatki dokonywane były celowo (ich poniesienie miało wpływ na osiągnięcie zaplanowanego celu) i zostały skalkulowane w sposób zapewniający uzyskanie najlepszych efektów z danych nakładów. Wydatki, w tym dokonane pod koniec 2015 r., były wcześniej zaplanowane, a wykorzystane kwoty mieściły się w planie finansowym. Nie wystąpiły przypadki dokonywania nieterminowych płatności skutkujących zaplaceniem odsetek lub kar umownych. Przed zawarciem umów lub złożeniem zamówienia, dokonywano analizy faktycznych potrzeb, opartej na szczegółowych informacjach o konieczności przeznaczenia środków na zakup towarów i usług, bazę lokalową i jej eksploatację;
- na etapie planowania Sąd dysponował informacjami o konieczności przeznaczenia środków na realizację inwestycji oraz tzw. „utrzymanie”, w tym zakup towarów i usług, bazę lokalową i jej eksploatację. Powyższe wydatki zostały uwzględnione w projekcie budżetu na 2015 r. W projekcie budżetu dla Sądu¹⁹ oraz w planie wydatków budżetowych na 2015 r. nie uwzględniono wydatków na zakupy inwestycyjne, które zwiększyły plan finansowy wydatków, decyzjami Dyrektora Sądu Apelacyjnego w Gdańsku, w terminach późniejszych²⁰. W celu zmniejszenia kosztów funkcjonowania Sądu m.in. przeprowadzono analizę zużycia energii cieplnej, skutkującej zmniejszeniem mocy cieplnej budynków Sądu, wyeliminowano straty (ubytki) wody poprzez ciągłe monitorowanie przez pracowników Oddziału Inwestycji - stanu technicznego urządzeń wodno-kanalizacyjnych, ograniczono ilość zamawianych tytułów prasowych, zmniejszono ceny jednostkowe za telefonię stacjonarną i komórkową, w wyniku postępowania przeprowadzonego przez centralnego zamawiającego (Sąd Apelacyjny w Krakowie);

¹⁸ Wydatki dokonane na podstawie 121 dowodów księgowych dobranych: losowo z zastosowaniem metody monetarnej MUS (metoda statystyczna uwzględniająca prawdopodobieństwo wyboru proporcjonalnie do wartości transakcji – założono próg istotności: 2,0% wydatków pozapłacowych, istotność wykonawczą: 0,75 progu istotności, a ryzyko statystyczne: 8,0%) z zapisów strony Ma konta 130 (dowodów na kwotę 834,4 tys. zł) oraz celowo (12 dowodów na kwotę 1.020,1 tys. zł) – z populacji wydatków Sądu pomniejszonych o wynagrodzenia osobowe z pochodnymi, wpłaty na PFRON, odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych oraz wydatki poniżej wartości 500 zł. Wydatków wybrano spośród 1.442 zapisów księgowych o łącznej wartości 4.936,2 tys. zł.

¹⁹ Pismo Dyrektora Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 23 lutego 2015 r.

²⁰ Decyzja z dnia 09 kwietnia 2015 r. (zwiększenie o 5.000,00 zł); decyzja z dnia 14 maja 2015 r. (zwiększenie o 94.100,00 zł), decyzja z dnia 14 lipca 2015 r. (zwiększenie o 52.214,00 zł); decyzja z dnia 27 lipca 2015 r. (zwiększenie o 883.570,00 zł); decyzja z dnia 20 października 2015 r. (zwiększenie o 330.800,00 zł); decyzja z dnia 26 listopada 2015 r. (zwiększenie o 11.272,00 zł).

- wydatki majątkowe przyczyniły się do realizacji celów statutowych jednostki, m.in. poprzez obniżenie kosztów eksploatacyjnych, poprawę obsługi interesantów, zwiększenie bezpieczeństwa danych i ochrony dostępu do zasobów informatycznych, zabezpieczenia posiadanego majątku, zapewnienie spełnienia wymagań dla pomieszczeń Sądu (klimatyzacja). Środki trwałe zakupione w 2015 r. prawidłowo ujęto w ewidencji środków trwałych i poprawnie sklasyfikowano;
- wydatków na zakupy towarów i usług oraz na roboty budowlane dokonywano z uwzględnieniem procedury określonej w Pzp, a także na podstawie wewnętrznych regulacji w tym zakresie. Wydatki dokonane bez stosowania tej ustawy miały miejsce w przypadkach określonych w art. 4 pkt 8 Pzp;
- przypadki dokonywania wydatku przed obligatoryjnym terminem płatności, nie powodowały braku środków na spłatę zobowiązań²¹;
- środki wykorzystano zgodnie z przeznaczeniem, m.in. na sfinansowanie kosztów postępowania sądowego (wynagrodzenia, zwroty należności, zasądzone odszkodowania dla uczestników postępowań sądowych), zakup energii cieplnej i elektrycznej, usług pocztowych, dozoru i ochrony obiektów Sądu, sprzątanía pomieszczeń, zakupu materiałów biurowych, oraz szkolenia pracowników, a także na opłaty związane z administrowaniem budynku.

(dowód: akt kontroli str.320-323, 460-462, 495-507, 508-716, 717-721, 729-735, 938-954)

W 2015 r. w Sądzie udzielonych zostało osiem²² zamówień publicznych (siedem w trybie przetargu nieograniczonego i jedno w trybie zapytania o cenę) o łącznej wartości 1.671,8 tys. zł brutto. Wartość zamówień udzielonych z wyłączeniem procedur Pzp (na podstawie art. 4 pkt 8 Pzp), wyniosła 1.906,3, tys. zł brutto.

Szczegółowemu badaniu (nie tylko w zakresie prawidłowości wyboru trybu) poddano trzy postępowania w trybie przetargu nieograniczonego²³ (jedno zamówienie udzielone w 2014 r.²⁴ oraz dwa w 2015 r.).

W wyniku realizacji zamówień objętych badaniem (instalacja klimatyzacji, dostawa sprzętu komputerowego i roboty budowlane), wydatkowano w 2015 r. kwotę 523,4 tys. zł. Zamówienia te zostały udzielone zgodnie z przepisami Pzp.

(dowód: akta kontroli str. 739-937)

Roczne sprawozdanie o udzielonych zamówieniach publicznych w 2015 r., sporządzone w prawidłowej formie, przekazano Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych w terminie określonym w art. 98 ust. 2 Pzp.

(dowód: akta kontroli str. 739-744)

2.2. Efekty rzeczowe prowadzonej działalności

Opis stanu
faktycznego

W 2015 r. w układzie zadaniowym Sąd realizował 21 działań w ramach 9 podzadań, 3 zadań²⁵ i 2 funkcji państwa. Wykonanie wydatków wyniosło 23.920,7 tys. zł, tj. 99,7% planu po zmianach.

²¹ Średni czas płatności przed ostatecznym terminem wymagalności (nie obejmujący wydatków związanych z postępowaniami sądowymi) wyniósł 12 dni, w przypadku wydatków związanych z postępowaniami sądowymi – 32 dni od dnia uprawomocnienia postanowienia sądu o przyznaniu wynagrodzenia.

²² W tym trzech na podstawie umów ramowych.

²³ Doboru spraw do kontroli dokonano wg wartości udzielenia zamówienia.

²⁴ Wydatek w kwocie 22,4 tys. zł (5,4% wartości umowy ogółem) wynikający z umowy z dnia 8 września 2014 r. w sprawie wykonania robót budowlanych w budynku Sądu, poniesiony w 2015 r. Prace wskazane umową obejmowały: remont elewacji i biura podawczego oraz wykonanie zadaszenia nad wejściem do budynku Sądu.

Mierniki obligatoryjne stopnia realizacji celów dla zadań, podzadań i działań dla Sądu w 2015 r. zostały zdefiniowane przez dysponenta części 15 – Sądy powszechne. Wyznaczono ogółem 15 mierników (dla dwóch zadań), które były planowane na poziomie Sądu i monitorowane na potrzeby kontroli zarządczej przez upoważnionego pracownika Sądu²⁶. Zgodnie z dyspozycją Ministerstwa Sprawiedliwości, Sąd został zwolniony z planowania wartości mierników z tzw. Grupy 3 (mierniki nieobligatoryjne) oraz z wykazywania ich w sprawozdaniu Rb-BZ1²⁷. Prognozowaniem wartości i monitorowaniem stopnia realizacji celów zajmowali się Prezes i Dyrektor Sądu w oparciu o dane przygotowane przez ww. pracownika.

Miernikiem oceniającym realizację zadania 18.1. Sprawowanie wymiaru sprawiedliwości przez sądy powszechne i wojskowe, był wskaźnik opanowania wpływu spraw (ogółem). Na wykonanie zadania Sąd wydatkował 19.185,7 tys. zł, tj. 99,7% planu (19.246,1 tys. zł). Wartość miernika wyniosła 100,6%. Cel zadania dotyczący zagwarantowania obywatelom konstytucyjnego prawa do sądu mierzony ww. wskaźnikiem został osiągnięty.

W ramach ww. zadania dla Sądu wyodrębniono 3 podzadania:

- 18.1.1. Działalność orzecznicza – pion karny, na realizację którego Sąd wydatkował 3.316,0 tys. zł, tj. 99,9% planu. Wartość miernika (wskaźnik opanowania wpływu spraw karnych) nie została osiągnięta. Wyniosła 98,9%. Było spowodowane to, jak m.in. wyjaśniła dyrektor Sądu, głównie absencji sędziów oraz odejściem w stan spoczynku w trakcie roku sędziego, a także zwiększoną liczbą wpływu spraw w porównaniu do 2014 r. (o 18%).
- 18.1.2. Działalność orzecznicza – pion cywilny, na realizację którego Sąd wydatkował 6.855,1 tys. zł, tj. 99,9% planu. Wartość miernika (wskaźnik opanowania wpływu spraw w pionie cywilnym) była wyższa od planowanego (102,3% wartości planowanej).
- 18.1.4. Zarządzanie i nadzór administracyjny nad działalnością sądów powszechnych, na realizację którego Sąd wydatkował 371,9 tys. zł, tj. 99,8% planu. Wartość miernika (procent uwzględnionych skarg na działalność sądów powszechnych wniesionych na podstawie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki²⁸) zwiększyła się z 8 do 10,5.

Miernikiem oceniającym realizację zadania 13.2. Świadczenia społeczne, była liczba uprawnionych do stanu spoczynku oraz liczba uprawnionych do uposażenia rodzinnego przypadających na 100 czynnych sędziów (w osobach). W ramach tego zadania Sąd realizował jedno podzadanie (Uposażenia dla sędziów w stanie spoczynku oraz dodatki do tych uposażeń) Na wykonanie zadania Sąd wydatkował 1.145,4 tys. zł, tj. 99,9% planu (1.146,0 tys. zł). W powyższym zadaniu mierzono procent świadczeń wypłaconych w terminie, do ogólnej liczby wypłaconych uposażeń dla sędziów w stanie spoczynku oraz dodatków do tych uposażeń. Uzyskano miernik na poziomie 100%. Cel zadania dotyczący zapewnienia środków dla osób uprawnionych do korzystania ze świadczeń z systemu ubezpieczeń społecznych oraz zaopatrzenia społecznego został osiągnięty.

²⁵ Zadania: 18.1 Sprawowanie wymiaru sprawiedliwości przez sądy powszechne i wojskowe, 13.2 Świadczenia społeczne, 18.6 Wsparcie wymiaru sprawiedliwości oraz obrotu gospodarczego.

²⁶ Zatrudnionego na stanowisku starszego inspektora ds. biurowości.

²⁷ Pismo Departamentu Budżetu i Efektywności Finansowej Ministerstwa Finansów z dnia 18 czerwca 2015 r. (DB-IV-311-14/15).

²⁸ Dz.U. Nr 179, poz.1843, ze zm.

Spośród monitorowanych przez Sąd w 2015 r. - mierników (przy pomocy wskaźników dotyczących realizowanych zadań, podzadań i działań) nie osiągnięto dwóch planowanych mierników (dla podzadania 18.1.1. Wskaźnik opanowania wpływu spraw w pionie karnym i działania 18.1.1.1. Wskaźnik opanowania wpływu spraw karnych). Liczba spraw załatwionych w stosunku do liczby spraw wpływających była niższa od zakładanego (odpowiednio: 98,9% i 97,9% planu), co było wynikiem – jak wyjaśniła Dyrektor Sądu - głównie absencji sędziów oraz odejściem w stan spoczynku w trakcie roku sędziego, a także zwiększoną liczbą wpływu spraw w stosunku do 2014 r. (o 18%). Nieznacznie pogorszeniu uległ także miernik dla działania 18.1.4.3. Średni czas trwania postępowania w sprawach cywilnych, pracy, rodzinnych, ubezpieczeń społecznych, karnych, gospodarczych (z wyłączeniem spraw wieczystoksięgowych i rejestrowych). Czas ten (mierzony w miesiącach) zwiększył się w stosunku do planowanego z 3,2 do 3,3. Zdaniem Dyrektora Sądu, na wyższą od zaplanowanej wartość miernika wpływ miała mniejsza od zaplanowanej liczba spraw, które wpłynęły do Sądu (11.069 przy planowanej 11.520).

(dowód: akta kontroli str. 397-418, 419-459, 463-491)

Efekty rzeczowe prowadzonej w 2015 r. działalności Sądu, wskazane przez Dyrektora Sądu, obejmowały m.in.:

- remont elewacji wraz z wymianą okien i remont pomieszczeń parteru biura podawczego i kasy w budynku Sądu przy ul. Murarskiej 15 (22,4 tys. zł), remont pokoju narad, malowanie czytelnicy akt w budynku Sądu przy ul. Murarskiej 15 oraz malowanie pomieszczeń technicznych w budynku Sądu przy ul. Stary Rynek 2 wraz z częściową wymianą tynków (17,8 tys. zł), wymiana wykładzin dywanowych w pomieszczeniach Sądu przy ul. Zamenhofa 7 (16,6 tys. zł), opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej na wykonanie windy w budynku Sądu przy ul. Stary Rynek 2;
- zakup sprzętu komputerowego i oprogramowania, w tym m.in. laptopów, serwerów UPS, przełączników sieciowych (227,0 tys. zł);
- zakup systemów klimatyzacji oraz klimatyzatorów do serwerowni.

(dowód: akta kontroli str. 227-238, 204-210, 172-174)

3. Sprawozdania

3.1. Badaniem objęto prawidłowość i terminowość sporządzenia sprawozdań budżetowych za rok 2015: o stanie środków na rachunkach bankowych (Rb-23), z wykonania dochodów budżetowych (Rb-27), z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28), z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1) oraz sprawozdań finansowych za IV kwartał 2015 r. o stanie: należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z). Przekazano je dysponentowi właściwej części budżetowej²⁹ w terminach określonych w rozporządzeniach: Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej³⁰, z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań

²⁹ Prezesowi Sądu Apelacyjnego w Gdańsku – część budżetowa 15/04.

³⁰ Dz. U. poz. 119, ze zm.

jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych³¹, oraz z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym³².

(dowód: akta kontroli str. 75-80)

Sporządzone przez Sąd sprawozdania przekazywały prawidłowy obraz dochodów i wydatków, a także należności i zobowiązań w 2015 r. Zostały one sporządzone rzetelnie i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym, a kwoty w nich wykazane były zgodne z danymi wynikającymi z prowadzonej ewidencji księgowej:

- wykazane w sprawozdaniu rocznym Rb-23 dochody wykonane i przekazane na rachunek bieżący budżetu państwa wynosiły 4.067,5 tys. zł i były zgodne z ewidencją księgową, faktycznym wykonaniem oraz kwotą wykazaną w sprawozdaniu Rb-27. Wykazane w kwocie 23.920,7 tys. zł wydatki były równe kwocie ujętej w sprawozdaniu Rb-28;
- przedstawione w rocznym sprawozdaniu Rb-27 kwoty: dochodów wykonanych (4.067,5 tys. zł), należności pozostałych do zapłaty (1.762,1 tys. zł) oraz zaległości netto (1.762,1 tys. zł) były zgodne z ewidencją księgową. Analityczna ewidencja zrealizowanych dochodów prowadzona w systemie finansowo-księgowym do konta 131 – Rachunek dochodów budżetowych uwzględniała podziałki klasyfikacji budżetowej (dział, rozdział, paragraf). Po upływie terminu złożenia sprawozdań (10.02.2016 r.) dokonano korekty sprawozdania z tytułu sprzedaży znaków opłaty skarbowej w zakresie należności (kol. 7) i należności pozostałych do zapłaty (kol. 11) o kwotę 15,6 tys. zł (pierwotny termin płatności przypadał na 2016 r.);
- kwota wydatków za 2015 r. wykazana w rocznym sprawozdaniu Rb-28 wynosiła 23.920,7 tys. zł i była zgodna z ewidencją księgową i kwotą środków otrzymanych w 2015 r. z Ministerstwa Finansów. Analityczna ewidencja zrealizowanych wydatków budżetowych, prowadzona do konta 130, uwzględniała podziałki klasyfikacji budżetowej (dział, rozdział, paragraf);
- dane wykazane w sprawozdaniu Rb-BZ1, dotyczące planu wg ustawy budżetowej oraz planu po zmianach zgodne były z odpowiednimi zapisami o stronie Wn konta 990 „Plan finansowy wydatków budżetowych w układzie zadaniowym”, a dotyczące wykonania wydatków (23.920,7 tys. zł) z zapisami po stronie Ma tego konta. Wykazana w sprawozdaniu kwota zobowiązań (1.361,3 tys. zł) była zgodna z saldami Ma odpowiednich kont zespołu 2 „Rozrachunki i rozliczenia”.

(dowód: akta kontroli str. 59-74, 93-96, 100, 122, 126-270)

W 2015 r. nie wystąpiły zobowiązania wymagalne oraz zobowiązania z tytułu papierów wartościowych, zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz przyjętych depozytów, podlegające wykazaniu w kwartalnym sprawozdaniu Rb-Z, dlatego sprawozdanie to było zerowe.

Kwota należności ogółem wykazana w kwartalnym sprawozdaniu Rb-N wynosiła 2.345,7 tys. zł i była zgodna z zapisami na kontach zespołu 2 – Rozrachunki i rozliczenia.

(dowód: akta kontroli str. 132-176, 178-180, 276-310, 326)

Uwaga dotycząca
badanej działalności

Dane wykazane w sprawozdaniu rocznym Rb-27 z wykonania dochodów budżetowych za 2015 r. wynikały z ewidencji księgowej, natomiast nie były zgodne wprost z zapisami konta 221 – należności z tyt. dochodów budżetowych. Wynikają natomiast z zapisów

³¹ Dz. U. z 2014 r. poz. 1773

³² Dz. U. Nr 298, poz. 1766.

konta 221 z uwzględnieniem danych z ksiąg pomocniczych „Księga należności” oraz konta 131 - rachunek bieżący jednostki dochody budżetowe. Co prawda przyjęte w tym zakresie przez Sąd rozwiązania organizacyjne umożliwiały sporządzenie ww. sprawozdania zgodnie z ewidencją księgową i ewidencją prowadzoną w „Księdze należności”, jednak nie zostały opisane w sposób wyczerpujący w Polityce rachunkowości.

(dowód: akta kontroli str. 269-270)

Główny Księgowy wyjaśnił, że szczegółowy sposób sporządzania rocznego sprawozdania Rb-27 i powiązania z danymi wynikającymi z systemu Currenda (Księga należności) nie został opisany w Polityce rachunkowości przez przeoczenie. Pomimo braku formalnej procedury, dane wnikające z ksiąg rachunkowych oraz informacja szczegółowa z systemu Currenda (Księga należności) pozwala na rzetelne i prawidłowe sporządzenie rocznego sprawozdania z wykonania planu dochodów budżetowych. Wskazane uszczegółowienie procedur nastąpi w nowej Polityce rachunkowości, która zostanie opracowana w terminie do końca marca 2016 r. i obejmie również wszystkie zmiany legislacyjne, które weszły w życie po 1 stycznia br.

(dowód: akta kontroli str. 318-319)

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości, poza uwagą dotyczącą badanej działalności w zakresie sporządzania sprawozdania Rb-27, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje innych uwag oraz wniosków pokontrolnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK³³ kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Gdańsku.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwagi

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwagi oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

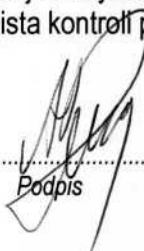
W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

³³ Ustawa z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. 2015 r. poz. 1096)

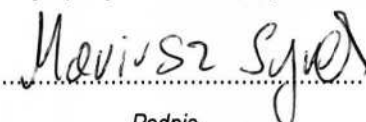
Gdańsk, dnia 29 marca 2016 r.

Kontrolerzy:

Andrzej Kaczyński
Główny specjalista kontroli państwowej

.....
Podpis

Mariusz Syrek
Główny specjalista kontroli państwowej

.....
Podpis

Dariusz Jurczuk
Doradca ekonomiczny

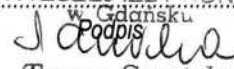

.....
Podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Gdańsku

Dyrektor

z up.

p.o. WICEDYREKTORA DELEGATURY
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
w Gdańsku

.....
Teresa Sawicka